

UCHWAŁA NR LXVI.353.2022
RADY GMINY MASŁOWICE

z dnia 30 grudnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005, poz. 1079 i poz. 1561) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, poz. 218, poz. 1700 i poz. 2185, M. P. z 2022 r. poz. 118) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1655, z 2021 r. poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 763, poz. 764, poz. 1700 i poz. 1812), uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 będący integralną częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Masłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Sarna

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXVI.353.2022

Rady Gminy Masłowice

z dnia 30 grudnia 2022 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, poz. 218, poz. 1700 i poz. 2185, M. P. z 2022 r. poz. 118),

2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1655, z 2021 r. poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 763, poz. 764, poz. 1700 i poz. 1812),

3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249)

4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241),

5. Ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633; zm.: Dz. U. z 2022 r. poz. 655, poz. 974, poz. 1079 i poz. 2280),

6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559; poz. 1005, poz. 1079 i poz. 1561),

7. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608),

8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

II. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1986 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, poz. 218, poz. 1700 i poz. 2185, M. P. z 2022 r. poz. 118) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1655, z 2021 r. poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 763, poz. 764, poz. 1700 i poz. 1812) samorząd gminy realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zadania te są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia.

W celu realizacji tych zadań opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Program określa w szczególności strategiczne cele i zadania gminy wynikające z aktów prawnych. Zgodnie z ich treścią zadania w zakresie przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym oraz niepożądanym skutkom uzależnień realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, ograniczanie ich dostępności, działalność wychowawczą i informacyjną, leczenie osób uzależnionych, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania środków uzależniających i ich usuwanie. Jest również kontynuacją działań zainicjowanych w latach poprzednich.

W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dotyczące realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, który jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608). Precyzuje on zadania samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program jest wyrazem dążenia samorządu lokalnego do stworzenia warunków sprzyjających zachowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców Gminy Masłowice, właściwemu wychowaniu młodego pokolenia oraz zachowaniu ładu i porządku publicznego. Jest to podstawowy dokument polityki zdrowia publicznego, który wyznacza cele strategiczne i operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz poprawy zdrowia i związanej z nim jakości życia społeczeństwa.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Masłowice na rok 2023 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień od substancji psychoaktywnych. Program został opracowany na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Masłowice. Diagnoza miała na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Masłowice, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przemocą w rodzinie, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim, a w Europie na drugim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 różnego typu chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem. Nie chodzi tylko o nadużywanie alkoholu. Zdaniem ekspertów szkody wywołują już niewielkie dawki. Nie ulega wątpliwości, że każda ilość alkoholu może być szkodliwa dla zdrowia. Bohdan T. Woronowicz, psychiatra i superwizor psychoterapii uzależnień podkreśla, że niewielkie dawki, spożywane jednorazowo (np. przez bardzo młode osoby, kobiety ciężarne, osoby cierpiące na niektóre schorzenia czy przyjmujące określone leki), mogą wyrządzać szkody zdrowotne nieproporcjonalnie duże w stosunku do ilości wypitego alkoholu.

Na podstawie badań naukowych szacuje się, że w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 lat ma rodziców borykających się z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi ok. 13% tej grupy wiekowej. Odsetek ten waha się od 11% wśród dzieci do 4. roku życia do prawie 15% w grupie wiekowej 13–17 lat. Dzieci te stanowią grupę ryzyka – ze względu na kumulację czynników ryzyka (obciążenia genetyczne, niekorzystne środowisko rozwoju, zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców, normy oraz wzorce rodzinne i środowiskowe) są szczególnie narażone na podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym wczesną inicjację alkoholową i ryzykowne spożywanie alkoholu.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii powinien w najlepszy możliwy sposób promować zdrowie, zapobiegać używaniu substancji psychoaktywnych i rozwiązywać problemy wynikające z ich używania i uzależnienia od nich. PARPA twierdzi, że gminny program siłą rzeczy koncentruje się tylko na wycinku życia społecznego. Warto pamiętać, że zarówno na poziomie indywidualnym, jak i w skali całej społeczności problemy społeczne współwystępują ze sobą i układają się w charakterystyczne wiązki problemów. Kontekst innych problemów ma istotne znaczenie dla planowania i podejmowania działań we wszystkich wspomnianych obszarach, a także dla prognozowanych efektów tych działań. Niekiedy interwencja profilaktyczna zaplanowana dla ograniczenia występowania konkretnego problemu, ujęta w gminnym programie, może przyczynić się do rozwiązania także innych problemów. Na przykład ograniczenie spożycia alkoholu lub narkotyków może wpływać na poprawę sytuacji w zakresie porządku publicznego.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Konieczne staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia popytu i podaży środków, oraz realizacji zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Działania te powinny być realizowane na poziomie regulacji prawnych i działań lokalnych.

Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Alkoholizm to nie jest problem wieku, tylko wzorców i modelu funkcjonowania oraz agresywnej reklamy firm produkujących alkohol. Najbardziej widoczna w mediach jest reklama firm piwowskich, które wykorzystują w spotach mechanizm naśladownictwa i utożsamiają spożywanie alkoholu z przyjemnościami. Istotne jest kiedy następuje inicjacja alkoholowa i jaką funkcję pełni alkohol w rodzinie i środowisku. W obecnym czasie nie można powiedzieć, że ludzie w jakimś wieku są nienarażeni. Wiele osób zaczyna nadużywać alkoholu po przejściu na emeryturę, z braku zajęcia, bo nie potrafią inaczej zagospodarować czasu wolnego. Alkohol jest łatwo dostępny, ceny na stosunkowo niskim poziomie, częstowanie alkoholem dzieci, brak świadomości konsekwencji zdrowotnych, społecznych i rodzinnych przyczynia się do zwiększenia konsumpcji alkoholu. Z badań i informacji zamieszczanych w publikacjach wynika, że Polacy piją bardzo dużo, wręcz za dużo. Pod postacią piwa, wina i wódki łącznie w przeliczeniu na osobę wielkości spożywanego alkoholu sięga poziomu 10,3 l czystego alkoholu i ma tendencję wzrostową. Struktura konsumpcji zdominowana jest przez piwo (58,4%) na drugim miejscu jest wódka i wyroby spirytusowe (34,2%) trzecie miejsce zajmuje wino oraz miody pitne (7,4%).¹ Dane te są uśrednione, ponieważ w społeczeństwie są osoby, które nie piją alkoholu w ogóle, ale też takie, które piją go w ilościach znacznie przekraczających średnią statystyczną. Szacuje się, że 20-30% populacji stanowią osoby niepijące – osoby starsze, chorzy, kobiety w ciąży, matki karmiące i część młodzieży. Wśród pijących alkohol dorosłych Polaków 25% sięga po alkohol co najmniej raz w tygodniu. Natomiast grupa najczęściej pijących stanowi 7,3% konsumentów napojów alkoholowych spożywa 46,1% całego wypijanego alkoholu. W grupie tej znajdują się osoby uzależnione od alkoholu. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że osób uzależnionych od alkoholu jest 900 tys., osób pijących szkodliwie lub ryzykownie może być nawet 2,5 mln. Dysproporcje spożywanego alkoholu w zależności od grupy mogą być bardzo duże. Nikt z osób pijących nie planuje, że jego sytuacja życiowa i zdrowotna ulegnie pogorszeniu lub doprowadzi do choroby alkoholowej. Osoby sięgające po alkohol oczekują poprawy samopoczucia, zrelaksowania się, przełamania barier w nawiązywaniu nowych kontaktów itp.

Warto zastanowić się jaką grupę tworzą osoby pijące? Ponieważ do niedawna w świadomości utrzymywał się fakt, że osoby uzależnione to ludzie z niskim wykształceniem, bez perspektyw życiowych. Upijanie się kojarzyło tylko z przynależnością do grup zmarginalizowanych i osób wykluczonych społecznie. Obecnie coraz częściej problemy z alkoholem mają osoby wykształcone, majątne, przedstawiciele elit. Zjawisko to nie jest jeszcze mocno rozpowszechnione jednakże tendencja ta staje się coraz bardziej wyraźna. Kolejną zauważalną zmianą jest fakt, że coraz więcej kobiet sięga po alkohol. Do spożycia alkoholu przyznaje się obecnie 80%

Polek i powoli zbliża się do liczby pijących mężczyzn 89%. Polki sięgają po alkohol bo lubią, bo chcą, bo je na to stać lub z powodu zmartwień, dla pocieszenia, stosują alkohol jako reduktor lęku lub na spokojny sen. Liczba uzależnionych kobiet w ostatnich latach wyraźnie wzrosła. Następna istotna zmiana w trendach alkoholowej konsumpcji to rosnące spożycie alkoholu wśród młodzieży. Aktualne badania wskazują, że młodzież pije alkohol bo lubi, a konsumpcję utożsamia z dobrą zabawą, chce aby życie było wesołe, a nie dlatego że mają problemy i nie radzą sobie ze swoim życiem. Dawniej uważało się, że po alkohol sięga młodzież problemowa, mająca problemy w nauce, niskim statusie materialnym. Jednak obecnie dzieci z zamożnych rodzin piją więcej niż ich biedniejsi rówieśnicy.

Powyższe dane i informacje obrazują to co dzieje się w całej Polsce, wśród dorosłych mieszkańców i młodzieży. Konsekwencje spożywania nadmiernej ilości alkoholu ponoszą wszyscy; społeczeństwo, rodzina i osoba uzależniona. Pijani kierowcy stwarzają niebezpieczeństwo utraty zdrowia, a nawet życia dla samych siebie, pasażerów i innych uczestników ruchu drogowego. Kobiety w ciąży pijąc nawet niewielkie ilości alkoholu mogą przyczynić się do utraty zdrowia swojego dziecka, które w przyszłości będzie obciążone różnymi defektami w rozwoju i zachowaniu. Osoby dorosłe, zarówno mężczyźni jak i kobiety pijąc alkohol przyczyniają się do powstania u nich choroby alkoholowej, która wymaga długotrwałego leczenia, terapii i rehabilitacji, utraty pracy i rodziny. W rodzinie alkoholowej zachwane są granice psychologiczne poszczególnych osób. Prowadzą one do zakłócenia planowania, komunikacji i reakcji emocjonalnych. Życie w takiej rodzinie jest przepełnione stresem, który może trwać latami. Doświadczenie to pozostawia ślady i szkody u wszystkich członków rodziny. Przyczynia się do gorszego funkcjonowania jednostki w społeczeństwie i rodzinie, może również przenosić złe wzorce na następne pokolenia. Choroba alkoholowa staje się coraz bardziej powszechna. Pojawiają się różne jej objawy. Jednym z nich jest poranne picie na kaca lub klinowanie. Świadczą one o przestrojeniu organizmu i stąd biorą się ciągi alkoholowe. Kolejnym objawem uzależnienia jest niepamięć tego co się robiło w dniu poprzednim. Wraz z rozwojem choroby alkoholowej rozwija się tolerancja na alkohol, najpierw wzrasta ilość wypitego alkoholu, a na dalszym etapie pojawia się spadek tolerancji na alkohol i do upicia wystarczy znacznie mniejsza ilość. Od strony klinicznej o uzależnieniu świadczy przede wszystkim tzw. głód alkoholowy oraz utrata kontroli nad picciem. Człowiek uzależniony nie potrafi przerwać picia dopóki jest alkohol w butelce lub w domu i wypija więcej niż by chciał. Osoby takie często obiecują bliskim, że więcej już nie będą pić, ale to tylko puste deklaracje.

Problemy osób uzależnionych, którzy sami nie chcą podjąć leczenia i terapii można zgłosić do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za pośrednictwem, której zostanie uruchomiona procedura zobowiązania do leczenia odwykowego. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach podejmuje działania i czynności zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wobec osób uzależnionych od alkoholu w celu poddania się leczeniu odwykowemu. Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od obowiązku zaspakajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny kieruje się na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu ze wskazaniem rodzaju leczenia. Liczba wniosków wpływających do Komisji w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego jest zróżnicowana. W ubiegłym roku zaobserwowano duży spadek osób zgłaszanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach. W tym roku przeprowadzono 8 rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego oraz 4 rozmowy z wnioskodawcami, skierowano 6 osób na badania do biegłych sądowych (psycholog, psychiatra) celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i skierowano 6 wniosków do sądu o leczenie odwykowe. Odbyły się 4 posiedzenia sądu w tej sprawie. Jedna osoba podjęła leczenie odwykowe.

Przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z nadużywaniem alkoholu. Osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości tracą samokontrolę i mogą zachowywać się w nieprzewidywalny sposób. Pod wpływem alkoholu zanikają istniejące w człowieku hamulce, wewnętrzne zakazy krepujące jego zachowanie. Częste nadużywanie alkoholu prowadzi do nasilenia się zachowań agresywnych. Mimo, że pijany człowiek nie potrafi logicznie myśleć, rozumieć i oceniać swoich czynów oraz nie docierają do niego racjonalne argumenty, to nie można w żaden sposób usprawiedliwiać jego agresywnych zachowań. Uzależnienie od alkoholu sprawcy przemocy nie jest okolicznością łagodzącą. To sam sprawca, wprowadzając się w stan nietrzeźwości, jest w pełni odpowiedzialny za swoje czyny. Uzależnienie od alkoholu wywiera zły wpływ nie tylko na osobę, która pije, ale stanowi poważne zagrożenie dla innych członków rodziny. Życie z osobą uzależnioną może doprowadzić do współuzależnienia. Stan taki jest bardzo niebezpieczny, gdyż podtrzymuje picie i utrudnia wyjście z nałogu. Zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione wymagają specjalistycznej pomocy terapeutycznej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach organizuje szkolenia dla sprzedawców alkoholu, oraz przeprowadza kontrole punktów handlowych sprzedających napoje alkoholowe, pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.

Spożywając alkohol trzeba mieć na uwadze fakt, że wpływa on na ośrodkowy układ nerwowy, co powoduje zmiany nastrojów, myślenia i zachowania. Alkohol działa na organizm w różny sposób, ponieważ jest środkiem psychoaktywnym o długotrwałym działaniu. Większość czynności wykonana pod jego wpływem może przynieść negatywne skutki, dla osoby spożywającej jak i osób z otoczenia i społeczeństwa. Dużym zagrożeniem jest prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Niestety statystyki krajowe i lokalne nie prezentują się dobrze. Wciąż problem istnieje i jest na bardzo wysokim poziomie, często pozostaje nie wykryty.

Z ogólnokrajowych badań wynika, że młodzież zaczyna pić już w szkole podstawowej, oczywiście nie we wszystkich środowiskach. Do sięgnięcia po alkohol przyczyniają się wzorce domowe i rodzinne oraz tolerancja organizmu na używki. Jeśli młodzi ludzie zaczynają palić papierosy, to wśród nich jest zdecydowanie więcej tych, którzy będą również pić alkohol i brać narkotyki. W tej chwili młodzież traktuje alkohol i narkotyki jako niegroźne używki.

Substancje psychoaktywne, to takie, które oddziałują na centralny układ nerwowy, powodując zmiany nastroju, spostrzegania, świadomości i zachowania. Pojęcie to obejmuje zarówno substancje legalne (np. nikotyna, alkohol, kofeina, niektóre leki) jak i nielegalne (np. kokaina, heroina, marihuana itp.). W ostatnich latach szeroko dyskutowany jest problem tzw. dopalaczy, czyli preparatów, w skład których wchodzi substancje nieznajdujące się na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Rośnie także spożycie (szczególnie wśród uczniów i studentów) preparatów guaranowych i kofeinowych, stosowanych w celu usunięcia zmęczenia i zwiększenia zdolności pamięciowych. Ich powszechna dostępność oraz reklamy powodują, że u wielu młodych ludzi wykształca się nawyk sięgania po nienaturalne metody zwiększania wydolności fizycznej i psychicznej.

W polskim społeczeństwie oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem stają się leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych. W Polsce sprzedaż leków rośnie, nasz kraj znajduje się w czołówce sprzedaży.

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, patologiczny hazard, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od seksu lub pornografii, pracoholizm, uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, siecioholizm – uzależnienie od używania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego i wiele innych. Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu, a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów. Z przeprowadzonych badań wynika, że konsekwencjami nadużywania Internetu jest wysoka tolerancja oraz objawy somatyczne; takie jak ból w nadgarstku lub karku, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie. Aż 64% nastolatków przyznaje się, że powinna mniej korzystać z telefonu. Prawie co trzeci nastolatek odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, 50% podaje, że korzysta z telefonu dłużej niż zamierzała. Co trzeci nastolatek przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty odczuwa zniecierpliwienie lub zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać. Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dzisiaj niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz bardziej powszechny i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków w wieku 11-16 lat stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów uzależnienia od Internetu. Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera. Z dostępnych badań wynika, że poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, niż w latach ubiegłych. Symptomy kupowania wykazało 3,7% populacji Polaków powyżej 15r. życia, zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek – dotyczy ono w głównej mierze ludzi młodych. Najczęściej stanowią osoby w wieku 25-34 lata, jednak nasiliło się u młodych ludzi w wieku 15-17 lat. Badania wykazały, że jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 r. życia miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie jak

i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim młodych dorosłych, powyżej 35 roku życia. W podobnym stopniu kobiet i mężczyzn.

Pandemia ma ogromny wpływ na naszą psychikę. Stres, niepewność, izolacja oraz długotrwałe ograniczenie kontaktów społecznych, obawy o zdrowie swoje i najbliższych przyczyniły się do pogorszenia zdrowia psychicznego wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Sytuacja pandemii spowodowała narastanie problemów wśród dzieci i nastolatków. Dotyczą one przede wszystkim zaburzeń nastroju, stanów depresyjnych, lękowych, samookaleceń, myśli samobójczych, jak również sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne. Charakterystyczną cechą jest zjawisko abulii, które może być objawem współistniejącym przy depresji. Abulia to zaburzenie polegające na całkowitym braku motywacji do działania. Izolacja ujawniła różne problemy rodzinne i to nie tylko w domach dysfunkcyjnych, gdzie jest alkohol i przemoc. Rozluźniły się nasze relacje, powstał dystans nie tylko fizyczny, ale również psychiczny, który zapewne przełoży się na funkcjonowanie rodziny. Niepewność, presja, samotność, problemy z tożsamością, przeniesienie relacji do Internetu, ograniczenie kontaktów rówieśniczych zaszkodziły nie tylko młodym osobom. Dzieciom, młodzieży coraz trudniej jest znaleźć stabilny punkt odniesienia. Internetowy i medialny szum oraz chaos informacyjny nie ułatwiają tego zadania. Przeniesienie wielu relacji do sieci i mediów społecznościowych powoduje osłabienie i mniejszą stabilność więzi międzyludzkich. To wszystko może doprowadzić do większych problemów psychicznych, sięgania po substancje psychoaktywne w celu „poradzenia” sobie z problemami. Dodatkowo zwiększone korzystanie z komputerów, telefonów, przeniesienie zakupów i rozmów do Internetu może przyczynić się do uzależnień behawioralnych.

Uzależnienia dość często występują równolegle, mogą mieć podobne przyczyny i zbliżone konsekwencje. Ze względu na rozległość i złożoność problemów występujących wśród osób używających substancje psychoaktywne, uzależnionych behawioralnie oraz zagrożonych tymi uzależnieniami system udzielania pomocy musi obejmować wiele elementów mających na celu zwiększenie zdolności osób do utrzymania abstynencji, poprawę umiejętności rozwiązywania problemów osobistych, prowadzenia zdrowego stylu życia oraz redukcji zaburzeń somatycznych i psychicznych. Istotą programu musi być długofalowe działanie na rzecz zmiany nawyków i utrwalania prawidłowych wzorców zachowań i funkcjonowania w życiu społecznym, a nie tylko czasowa, potencjalna zmiana.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej alkoholizmem bądź narkomanią, których skutkiem jest często przemoc, odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedura „Niebieskiej Karty” prowadzona jest przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie i obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W roku 2019 w Gminie Masłowice wszczęte zostały 3 procedury „Niebieskiej Karty”. Wszystkie osoby, wobec których istniało podejrzenie stosowania przemocy, zostały skierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach w związku z problemem nadużywania alkoholu. Natomiast w roku 2020 i 2021 nie było wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty”. W roku 2022 była wszczęta 1 procedura „Niebieskiej Karty” i osoba wobec której istniało podejrzenie stosowania przemocy, została skierowana do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Zapewnianie pomocy osobom i rodzinom osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.
2. Prowadzenie i kontynuacja działań w zakresie wsparcia dla ofiar przemocy domowej.
3. Kreowanie postaw wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Masłowice sprzyjających alternatywnym formom spędzania czasu wolnego.
4. Wspomaganie działań placówek oświatowych prowadzących działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza z rodzin niewydolnych wychowawczo.

V. CELE I ZADANIA DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLIZMOWI

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy. Podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- **profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Masłowice (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- **profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- **profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia.

Cel 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Terapia jest ukierunkowana na radykalną zmianę stylu życia pacjentów, zmianę środowiska i uzyskanie trwałej abstynencji od środków psychoaktywnych. Osoby korzystające z pomocy terapeutycznej uczą się życia poprzez społeczną interakcję (głównie w obrębie grupy); nabierają poczucia odpowiedzialności za własne zachowanie, uczą się rozumienia i wyrażania własnych emocji.

Cel leczenia w społeczności terapeutycznej wykracza daleko poza zmianę zachowań – zachowanie jest tylko objawem prawdziwych problemów. W myśl filozofii terapii – **osoba uzależniona** musi zmienić negatywny obraz siebie na pozytywny, nauczyć się konstruktywnego radzenia sobie ze stresem i umiejętności cieszenia się z życia po to, by zmniejszyć niebezpieczeństwo powrotu do autodestruktywnych zachowań z przeszłości.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób nadużywających alkohol, finansowanie badań psychiatryczno-psychologicznych oraz pokrywanie opłat sądowych w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.
2. Działalność edukacyjna dla osób i rodzin z problemem uzależnienia w celu rozpoznania uzależnienia i współuzależnienia oraz zbudowania motywacji do podjęcia leczenia.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin poprzez działalność edukacyjną i integrację społeczną, w tym organizacja imprez środowiskowych.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Zespół Interdyscyplinarny.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Informowanie i kierowanie osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą do placówek leczenia uzależnień.
2. Monitorowanie liczby osób korzystających z usług w placówkach terapii uzależnień i jakości udzielanych świadczeń.

Cel 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom informacji o bezpłatnej możliwości korzystania z usług placówki odwykowej zajmującej się diagnozą i leczeniem.

2. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w obszarze profilaktyki i zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia poprzez organizowanie kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych, skierowanych do osób i rodzin dotkniętych przemocą.

3. Pomoc społeczna osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, integracja ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy poprzez organizację lub dofinansowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Placówki oświatowe.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy w placówkach (np. w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich) w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Cel 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Profilaktyka jest szczególną procedurą działania, której istotą jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się być bardzo prawdopodobne. W warunkach polskich optymalnym obszarem dla wypracowania i wdrażania działań profilaktycznych, czy działań typu ograniczania szkód związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych jest poziom gminy.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Realizacja programów edukacyjnych oraz programów promocji zdrowia w przedszkolu i szkołach na terenie gminy.
2. Realizacja programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanej do dzieci i młodzieży.
3. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
4. Wspieranie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów, z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów.
5. Realizacja warsztatów dla uczniów, szkoleń dla nauczycieli z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.
6. Podnoszenie kompetencji członków GKRPA, GOPS, ZI poprzez udział w szkoleniach.
7. Organizacja wycieczek dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, oraz zagrożonych uzależnieniami z programem profilaktycznym.
8. Wyjazdy integracyjno-profilaktyczne do teatru, kina dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami.
9. Przygotowanie i prowadzenie społecznych kampanii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz współpraca z gminą w zakresie promowania życia bez nałogów.
10. Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
11. Promowanie wśród mieszkańców gminy abstynencji oraz zdrowego stylu życia, poprzez kampanie edukacyjne, publikacji i informacji prasowych.

12. Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do kierowców.

13. Realizacja działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych podczas lokalnych imprez, uroczystości (koncerty, spotkania, turnieje, zawody, festyny, pikniki, dożynki itp.) dla wszystkich mieszkańców gminy.

14. Wspieranie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym trzeźwości kierowców realizowanych przez Policję.

15. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i zachowań ryzykownych.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2. Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. Jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Masłowice,

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów oraz warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych; uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu oraz informowanie o szkodliwości alkoholu.

2. Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w placówkach oświatowych i świetlicach wiejskich.

Cel 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, stowarzyszeniami w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Współpraca z grupami samopomocowymi, parafiami w celu prowadzenia działań skierowanych do osób uzależnionych, współuzależnionych.

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubu abstynenta oraz innych form działań pomocowych, samopomocowych, edukacyjnych, poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione oraz ich rodziny.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Masłowice.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnym (dla grup zwiększonego ryzyka) w świetlicach wiejskich, placówkach oświatowych i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów (wycieczki i wyjazdy).

2. Wdrażanie projektów profilaktyczno - interwencyjnych, skierowanych do osób uzależnionych (profilaktyka wskazująca i programy redukcji szkód).

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.

Cel 5.

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Organizacja szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych.

3. Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Prowadzenie wizytacji edukacyjno - profilaktycznych w punktach sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Poszerzanie wiedzy właścicieli sklepów i sprzedawców poprzez udział w szkoleniach.

2. Liczba punktów sprzedaży alkoholu.

3. Liczba przeprowadzonych kontroli placówek, w których sprzedawany jest alkohol.

Cel 6.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Pomoc społeczna osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, integracja ze

środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2. Praca socjalna realizowana przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

3. Inna pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w zależności od indywidualnych potrzeb.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Placówki oświatowe.

3. Ośrodek Pomocy Społecznej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.

2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy w placówkach (np. w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich) w ramach lokalnego systemu wsparcia.

VI. CELE I ZADANIA DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cel 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Konsultacje ze specjalistami z zakresu uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

2. Organizacja zajęć edukacyjnych i profilaktycznych w celu reintegracji osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Masłowice.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Informowanie i kierowanie osób uzależnionych, oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z zażywania narkotyków.

2. Monitorowanie liczby osób korzystających z usług w placówkach terapii uzależnień i jakości udzielanych świadczeń.

Cel 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Współpraca z instytucjami zajmującymi się terapią i leczeniem osób uzależnionych.
2. Organizowanie działalności edukacyjnej dla osób i rodzin z problemami uzależnienia.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Masłowice.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od narkotyków.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy w placówkach (np. w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich) w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Cel 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanej do dzieci i młodzieży.
2. Wspieranie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów, z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów.
3. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, w tym kampanii społecznych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych.
4. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych.
5. Realizacja warsztatów i szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, wczesnego wykrywania zagrożenia używania środków odurzających dla rodziców, nauczycieli i innych osób i grup związanych z profilaktyką, edukacją oraz rozwiązywaniem problemów uzależnień.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów oraz warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych; uczenie umiejętności służących zdrowemu życiu oraz informowanie o szkodliwości zażywania narkotyków.
2. Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w placówkach oświatowych i świetlicach wiejskich.

Cel 4.

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Prowadzenie działań informacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.

2. Współpraca z Parafią p.w. Chrystusa Króla w Strzelcach Małych w celu organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży, realizacji pomocy psychologicznej i edukacyjnej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze przeciwdziałania narkomanii w świetlicach wiejskich, placówkach oświatowych i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów (wycieczki i wyjazdy).

2. Wdrażanie projektów profilaktyczno-interwencyjnych, skierowanych do osób uzależnionych (profilaktyka wskazująca i programy redukcji szkód).

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.

Cel 5.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, a dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym z wykorzystywaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

SPOSÓB REALIZACJI

1. Edukacja osób uzależnionych i ich rodzin w problematyce uzależnienia i możliwościach podjęcia leczenia.

2. Wspieranie działań readaptacyjnych i pomoc w integrowaniu osób uzależnionych ze środowiskiem lokalnym.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Placówki oświatowe.

3. Ośrodek Pomocy Społecznej.

MIERNIKI OSIĄGANIA CELU

1. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.

2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy w placówkach (np. w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich) w ramach lokalnego systemu wsparcia.

VII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy.

Zadania ujęte w gminnym programie są koordynowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe na realizację programu pochodzą z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód Gminy, **który wykorzystany jest na realizację programu i nie może być przeznaczony na inne cele** (art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Masłowice, stanowiących dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w Gminnym Programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobywane podczas realizacji tych zadań pozwalają na coraz pełniejsze obejmowanie zasięgiem działań tych środowisk, które są najbardziej podatne na występowanie zagrożeń i problemów dotyczących patologii społecznych.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powoływanej przez Wójta Gminy (art.4 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności należy:

- inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych i przeciwdziałania zjawisku przemocy,

- prowadzenie postępowań w sprawach osób nadużywających alkoholu, narkotyków oraz dopuszczających się przemocy domowej zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- opiniowanie wniosków podmiotów o wydanie zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży jak również poza miejscem sprzedaży,

- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

VIII. WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ DLA CZŁONKÓW KOMISJI

1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach komisji wynosić będzie:

- Przewodniczący Komisji – 11% minimalnego wynagrodzenia za pracę w czasie jednego posiedzenia Komisji wykonującego określone zadanie,

- Sekretarz komisji - 9 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w czasie jednego posiedzenia Komisji wykonującego określone zadanie,

- pozostali członkowie Komisji – 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę w czasie jednego posiedzenia Komisji wykonującego określone zadanie.

Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów podróży służbowych tj. podróży związanych z wykonywaniem funkcji członka komisji (m.in. koszty podróży na szkolenia, konferencje) uiszczane są według zasad uregulowanych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych (Dz. U. 2013 poz. 167).

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest udział członków komisji w posiedzeniu udokumentowany podpisem na liście. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Wójt Gminy Masłowice.

Za realizację zadań wynikających z niniejszego programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy Masłowice.

IX. SPOSÓB SPRAWOZDANIA

Wójt Gminy Masłowice corocznie składa Radzie Gminy informację z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie gminy, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100% wydatków). **W roku 2023 wysokość dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia wyniesie 90 700,00 zł (na rozwiązywanie problemów alkoholowych przeznacza się 90 000,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii 700,00 zł).**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach na posiedzeniu w dniu 21 grudnia 2022 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Sarna

HARMONOGRAM REALIZACJI ORAZ FINANSOWANIA ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE MASŁOWICE W 2023 ROKU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie gminy, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100% wydatków). **W roku 2023 wysokość dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia wyniesie 90.700,00 zł (na działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych przeznaczają się 70 000,00 zł., na działania związane z wykorzystaniem środków pochodzących z opłat na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym 20000,00 zł., na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii 700,00 zł.).**

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin realizacji	Osoby lub instytucje odpowiedzialne	Szacunkowe koszty
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.	1. Dofinansowywanie działań terapeutycznych prowadzonych przez placówki uzależnień i współuzależnień, z którymi współpracuje gmina. 3. Dofinansowanie akcji trzeźwościowych lub innych imprez promujących postawy antyalkoholowe. 4. Opłaty za seminaria, szkolenia, konferencje dla członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz radnych.	Cały rok	Wójt Gminy Masłowice, GKRPA	9 000,00 zł
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych	1. Finansowanie szkoleń dla nauczycieli, rodziców nt. szkodliwości alkoholu, narkotyków i innych uzależnień oraz stosowania przemocy. 2. Finansowanie programów profilaktycznych zgłaszanych przez nauczycieli dla dzieci i młodzieży szkolnej dotyczących alkoholu, narkotyków i innych uzależnień oraz stosowania przemocy. 3. Finansowanie wyjazdów do teatru i kina na przedstawienia i filmy o charakterze profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Masłowice. 4. Dofinansowanie lokalnych imprez bezalkoholowych z elementami profilaktyki i zdrowego stylu życia – dla dorosłych, młodzieży i dzieci np. Dzień Dziecka,	Cały rok	Wójt Gminy Masłowice, GKRPA, dyrektorzy szkół, kierownik GOPS, kierownicy bibliotek, pracownicy świetlic, koła gospodyń wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne	40 700,00 zł

	zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	<p>muzyczne koncerty profilaktyczne, gminne zawody, pikniki rodzinne i inne ściśle związane z profilaktyką.</p> <p>5. Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych artystycznych i turystyczno-rekreacyjnych, z elementami profilaktyki.</p> <p>6. Finansowanie wyposażenia i remontowania obiektów rekreacyjnych pod kątem prowadzenia działań profilaktycznych i socjoterapeutycznych oraz opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>7. Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, podczas którego realizowane będą programy profilaktyczne.</p> <p>8. Finansowanie wyjazdów i wycieczek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą z programem profilaktycznym.</p>			
3.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	<p>1. Wspomaganie finansowe organizacji pozarządowych, w tym klubów oraz grup wsparcia dla osób zagrożonych uzależnieniem.</p> <p>2. Współpraca i wspomaganie materialne instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się problemami alkoholowymi i innymi substancjami psychoaktywnymi oraz profilaktyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin pod warunkiem spełniania przez te instytucje wymogów merytorycznych.</p>	Cały rok	Wójt Gminy Masłowice, GKRPA	4 000,00 zł
4.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	<p>1. Kontrole wszystkich podlegających podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży.</p> <p>2. Finansowanie szkoleń dla sprzedawców.</p> <p>3. Opłaty sądowe.</p> <p>4. Opłaty za badania biegłych sądowych.</p>	Cały rok	Wójt Gminy Masłowice, GKRPA	5 000,00 zł
5.	Działania związane z	1. Uczestnictwo w ogólnopolskich akcjach na przykład:	Cały rok	Wójt Gminy	20 000,00 zł

	wykorzystaniem środków pochodzących z opłat na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	<p>”Zachowaj Trzeźwy Umysł”, ”Postaw na Rodzinę”, ”Dopalacze powiedz stop”, ”Przeciw pijanym kierowcom”, ”Reaguj na przemoc”, „ Zespół FAS” lub innych o podobnej tematyce.</p> <p>2. Prenumerata czasopism profilaktycznych „Remedium”, „Świat Problemów” itp.</p> <p>3. Finansowanie teatrzyków profilaktycznych dla dzieci.</p> <p>4. Zakup materiałów profilaktycznych, programów profilaktycznych, udział dzieci i młodzieży w warsztatach profilaktycznych.</p> <p>5. Wyjazd dzieci i młodzieży do kina, teatru na przedstawienia o tematyce profilaktycznej.</p>			
6.	Działalność GKRPA	1. Wynagrodzenia za udział w posiedzeniach komisji, delegacje.	Cały rok	Wójt Gminy Masłowice	12 000,00 zł.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Sarna